

Kozaki prišli na pomoč premogovniški družbi

Velik nasiljem so rudarji v West Virginiji odločili v boju proti operatorjem. Stavko vodi reorganizirana rudarska unija.

Ward, W. Va.—(FP)—Bitka med rudarji in premogovniško družbo, ki je nastala radi redukcije med, se je sedaj razvila v pravo vojno.

Državna policija, ki je sprva hlinila prijateljstvo napram 800 rudarjem, ki so zastavkali pri Creek Colliers Co., se je sedaj pridružila premogovniškemu operatorjem z namenom, da jim pomaga zlomiti stavko.

V prošlem tednu je policija aretirala šest stavarjev in jih odvedla v okrajno ječo v Charleston. To je storila brez zadnega dovoljenja, prej pa je preiskala njihova stanovanja pod pretvezo, da je bila obveščena, da imajo stavarji skrivno v njih strelivo in puške. Pri preiskavi so kozaki pohabljeni ženo aretirane stavarja porinili na stran, ko jim je skušala zabraniti vstop v stanovanje in je pri tem dobila težke telesne poškodbe. Potem so pričeli izpraševati šestletnega otroka in ga skušali prisiliti, da bi podal izjavo, da je videl svojega očeta basati puško.

Medtem pa se rudarji pod vodstvom Frank Keeneya, distriktnega predsednika, ki reprezentira Howatovo rudarsko frakcijo, pripravljajo na odločno bitko proti namenu premogovniških družb, ki skušajo reducirati medse v premogovnem okrožju, ki so bile sedaj dovolj nizke. Nedavno so imeli velik pohod, katerega se je udeležilo na tisoče moških, njihovih žen in otrok, proti Cabin Creeku, da ališijo Keeneyjev govor. Pohod je spominjal na prizor, ko je se mati Jones vodila rudarje v stavki 1. 1922.

Rudarji vidijo v tej stavki oživiljenje pasija, kakršno je vladalo v stavki 1. 1922, ko so premogovniški baroni uposili profesionalne pobojnike proti stavarjem, kar je izvalo pohod 20,000 rudarjev, ki so takrat naredili konec kompanijski strahovladni. Creek Colliers Co. je sedaj oborožila trideset čuvajev, da varujejo stavkokaže. V okrajih Dowell, Mingo in Logan so zopet širilo grozljive kompanijskih pobojnikov, da ne bo noben organizator rudarjev prišel živ iz teh okrajev, če bo skušal agitirati za unijo.

Stavarji pričakujejo sedaj izida sodnijskega procesa, ki ima odločiti, dali bo kompanija lahko izgnala stavarje iz kompanijskih stanovanj. Zadeva je pred sodnikom Owenom. Ako bo odločil v prilog družbi, potem se bodo morali stavarji izseliti in postaviti bodo morali šotore, iz katerih bodo nadaljevali boj proti kompaniji.

Toda tudi evikcije jih ne ustrašijo in jim ne zmanjšujejo poguma. Navdušenje za unijo je objelo tudi žene in otroke, ne samo njihove može.

Sicer je pomanjkanje precej občutno med stavarji in njihovimi družinami, ali reorganizirana rudarska unija, ki je zainteresirana v to stavko, stori kolikor je mogoče, da ublaži trpljenje. Stavarjem pošilja živila in obleko, obenem pa je razposlala apel na druge delavske organizacije, v katerem jih poziva, naj pomagajo rudarjem.

Deset Ogrov aretiranih v Jugoslaviji

Beograd, 15. nov.—Jugoslavanska policija je večerj prišla deset bivših madžarskih oficirjev, ki so obdolženi, da pripadajo tajni teroristični organizaciji v Budapešti.

Trpljenje stavarjev v Marionu

Radi pomanjkanja živila so se pričele širiti bolezni

Marion, N. C.—(FP)—V Marionu je okrog sto družin stavarjev, katerim grozi lakota," se glasi izjava Dan Elliota, enega izmed voditeljev stavke pri Marion Mfg. Co., ki je v prejšnjem letu zahtevala več delavskih artev. Federalni cerkveni svet, ki je več mesecev podpral stavarje, je sedaj ukinil podporo radi pomanjkanja denarnih sredstev in tako so stavarji sedaj prepučeni svoji usodi.

Nekatere družine stavarjev so po izgubljeni stavki odšle na farme in v industrijska mesta za delom. Nekateri, ki so dobili delo, so bili odslavljeni, ko so delodajalci zvedeli, da so se udeležili stavke v Marionu. Delodajalci ne marajo upornikov, ki se ni so zadovoljili s razmerami, kakršne so prevladovali pri Marior Mfg Co.

Elliot poroča o več slučajih pelagre, bolezni, ki se širi med prehranjenimi ljudmi. Žrtve te bolezni niso samo otroci, temveč ji razširjena tudi med odraslimi. Ti ljudje so ostali brez vsake pomoči in zdravniške oskrbe. Nekateri družine stavarjev, ki so bile prešlo leto izgnane iz kompanijskih stanovanj se morejo so pet seliti iz kolib, katere so vse li v najem, a nimajo sedaj denarja, da bi plačali najemnino Unijske aktivnosti v Marionu sprenehale. Vse je v nekakem mrvtvili in nihče ne ve, kako se brve to končalo.

Marion Manufacturing Co. o bratuje polovični čas od prejšnje stavke. Sedaj je družba odvedila delavcem, ki nastujejo svoje hiše, da jih morajo pustiti in se naseliti v kompanijska stanovanja, da jih bo imela družba pod strogo kontrolo. Pri Clinchfield Textile Co. so dobili delavci, ki se vrnilo na delo, pet odstotkov mesečnega poviška, toda to je trajalo le par mesecev, naker jim je kompanija znižala medse za deset odstotkov. Njena tovarna obratuje sedaj samo tri dni v tednu. Unijsko gibanje je sedaj v zastoju in vzebo bo precej časa in truda, da se ga ponovno obudi.

Izgleda, da so se na stran tekstilne družbe postavile oblasti in da bodo nagajale stavarjem pri vsaki priliki, da bo unija potrošila čim več denarja za obrambo stavarjev pred sodiščem. O blašem se je pridružio tudi lokalno časopisje, ki prinaša sen začna poročila o vsakem malem incidentu v sporu med stavarji in družbo. Očitno je, da hoče časopisje nahujskati prebivalstvo proti tekstilnim delavcem, čeprav je jasno, da se stavarji v zvezi velikemu številu izogibajo provokacijam na vse mogoče načine.

Prosekutor Carter je v prilog stavkokažu govoril dve uri. Naglaševal je pravice posameznika do stavkokaštva, omenil pa ni nič z besedo pravico delavcev do štrajka za izvojevanje svojih pravic. Napad na stavkokaža je naslikal kot največjo nasilnost obenem pa je zatrjeval, da nima nobenega interesa v stavki, v kateri je prizadetih štiri tisoč delavcev.

Poroto so tvorili prodajalniški klerki in trgovci, ki nimajo nobenih simpatij do stavarjev in jih smatrajo za nekakšno preku cuhe.

Nedavno je bila aretirana neka delavska, ker je nazvala stavkokaže, ko so odhajali v tovarno, s dihurji. Toda avtorite te niso tako stroge napram stavstreljal na grupo delavk, ki so stale v bližini njegovega stanovanja. Kroga sicer ni ranila nikogar, toda napravila je paniko. Ta stavkokaž je bil potem kaznovan na plačitev \$5 globe, ker je izjavil, da se je puška slučajno sprožila. Sodišče mu je verjelo in došlo je mile kazen.

UREDNIK KRITIZIRANJSKE VODITELJE

Stališče, ki so ga zavzeli glede državnega zavarovanja soper brezposelnost, imenuje hinavščino

Tacoma, Wash.—(FP)—Opozicija državnemu zavarovanju soper brezposelnost s strani voditeljev organiziranega delavstva je imela ostro kritiko v glasilu centralnega delavskega sveta "Tacoma Labor Advocate". Urednik glasila John McGivney jo je označil za hinavščino in biča s izgovinami brezskrbnosti, ki naglašajo, da je tako zavarovanje miloščina, katero ponosi ameriški delavci odklanjajo.

"Labor Advocate", piše McGivney, "kakor tudi mnogo drugih delavskih listov, se čudi argumentom, ki jih naglašajo voditelji ameriškega delavstva in s katerimi skušajo pobijati sistem državnega zavarovanja soper brezposelnost. S tem so se pridružili ameriškim industrijskim in ponavljajo njihove fraze kot papige, ko kritizirajo britaki sistem zavarovanja soper brezposelnost. Po njihovih nazorih nimajo delodajalci nobenih obveznosti napram delavcem v času industrijske depresije in so ti odvisni od miloščine, ki jo prejemajo od doberdelnih organizacij."

McGivney pobija nasiranje, da bi s pomočjo takega zakona viala lahko prisilili delavca, da postane stavkokaž. "Vse, kar bi viala lahko strela," pravi on, "je odzignitev zavarovalniške podpore in delavec bi ne bil radi tega nič na slabšem kot je danes."

"Sicer je resnica, da je ameriški Rdeči križ odklonil pomočnim in zapuščanim rudarjem in njihovim družinam in je rajal videl, da so stradali samo radi tega, ker so zastavkali, toda Rdeči križ ni vialna agencija. Prispevki za to organizacijo so prostovoljni in prihajajo iz krogov, ki niso posebni prijatelji delavstva, katerim tudi služi. Ampak voditelji delavskih unij v Ameriki niso še nikdar kritizirali to organizacijo radi tega, pač pa so jo hvallili več kot je bilo potrebno."

"Nekaj nezasišnega je, ko šlovec silni unjake voditelje, kadar kritizirajo državno zavarovanje soper brezposelnost, mirno pa gledalo na milijone brezposelnih in njihove družine, ki so odvisne od podpore doberdelnih organizacij, ki jih lastuje Firestone Rubber Co. v Liberiji, je sicer ta vest vzemirila državnega tajnika Stimsona in mnogi so pričakovali, da se bo Amerika pridružila drugim državam v akciji za odpravo suženjstva. Liberija je za pravno suženjstva. Liberija je za morska republika v Afriki in je bila ustanovljena po ameriških filantropih za biveš zamorske suženje v Združenih državah.

Ras Tafari, cesar Etiopije, je pripravil odpraviti suženjstvo v njegovi deželi, kot je razvidno iz poročila angleškega pisatelja Robertsona, toda on ve, da se bo mogel tega doseči brez pomoči od zunanjih držav, ki imajo svoje interese v Afriki. J. G. White Engineering Co. iz New Yorka je pred kratkim dobila koncesije za zgraditev jezov ob jezuru Taana v Etiopiji in uradniki te družbe so izjavili, da ne bodo rabili suženjev pri tem delu. Kako bodo izpolnili to obljubo v deželi, kjer večino del odpravljajo suženji, je zagonetka.

Povest o dobrem peku in kruhu

Sledeta vest je lahko raca, lahko pa je tudi resnična

New York.—Isadore Wisotaky, lastnik pekarije v Brooklynu, je 14. t. m. sklenil pomagati revešem. Slišal je, da je veliko lačnih ljudi v mestu. Napekel je 800 hlebov kruha in potem je šel na delo. Najprvo je peljal kruh v brezplačno državno posredovalnico, kjer se navadno zbirajo brezposelni delavci. Tam je oddal 50 hlebov. Drugi ga niso marali.

Pek je bil v sadregi. Na cest je vprašal policaja, kje so lačni reveši. Policaj mu je svetoval neke ulice, kjer stanujejo največji reveši. Wisotaky je šel tja in priteklem delu in ponujanju se je rešil 800 hlebov. Končno mu je neka ženaka rekla: "Kaj nam bo suh kruh brez masla?"

To je peka tako uželo, da se je vrnil domov s 450 hlebcu kruha.

Progressivni blok v senatu noče premije

Hoover je konfrontiran s izrednimi zasedanjem novega kongresa, če ne dovoli vialnega o brata za Muscle Shoals

Washington, D. C.—Predsednik Hoover, ki paktira s voditelji demokratov in republikancev v kongresu v svrhu, da bo njegov zakonodajni program sprejet do 4. marca in da se s tem prepreči izredno zasedanje novega kongresa, dela račune brez progresivcev v senatu.

Progressivni blok je sedaj po tek naslovil na Hooverja ultimati ki se glasi, da je izredno zasedanje ne prihodnje splomlad nesogibno, ako Hoover zdej ne odobri Norrisovga načrta za vialno o bratovanje Muscle Shoalsa. Vprašanje Muscle Shoalsa mora biti rešeno to zimo, pravijo progresivci. Hoover se vedno vstraja da se velike vodne sile za proizvodnje elektrike v Muscle Shoalsu izroče privatnim družbam v obratovanje. Norris zahteva, da zvezna vlada obratuje to podjetje in prodaja električni tok po smernih cenah. Ako Hoover to prepreči, bo progresivni blok preprečil sprejetje njegovega zakonodajnega programa v zaključnem zasedanju starega kongresa.

Ultimat je naslovil senator Brookhart iz Iowe.

Krvave poljake volivce

Dva ubita in 75 ranjenih. Pilsudski ima večino, a ne absolutno

Varšava, 16. nov.—Z nepopisanim terorjem, kakršnega se ni videla poljska republika v vseh dvanajstih letih svojega obstanka je diktator Pilsudski danes izsilil večino svojega bloka pri volitvah poslancev za novi sejm. Po vsej deželi so bili izgredi in krvavi spopadi. Kolikor je znano, sta bili dve osebi ubiti in 75 ranjenih. Vialni blok je dobil večino v zbornici, nima pa dvotretjinske večina za revizijo ustave kakor je hotel Pilsudski.

Stavke v Španiji

Generalni štrajk v Madridu končan

Madrid, 16. nov.—Delavski voditelji, kolikor ni bilo aretiranih, so nocoj pozvali delavstvo v štirindvajseturni protestni generalni stavki v Madridu, naj se vrne na delo v ponedeljek zjutraj. Generalni štrajk je bil popolen. Preko 100,000 delavcev je bilo na ulicah in spopadi s policijo in fašistično civilno gardo so trajali ves dan; okoli 200 oseb je bilo ranjenih, nekateri smrtno. Proti večeru je zmanjkalo kruha v pekarijah in ženske so v več slučajih izvršile napad na pekarije. Razburjenost je bila velikanska in ljudje so v splošnem mislili, da je prišla revolucija.

Stavka je bila oklicana kot protest proti streljanju na stavbinske delavce v petek, ko so demonstirali proti stavbinim podjetnikom in pri tem sta bila dva delavska ubita. Stavke so bile tudi v drugih španskih mestih.

10 komunistov obojenih v Italiji

Rim, 15. nov.—Posebno fašistično sodišče v Rimu je večerj obdodilo deset komunistov v zapor od dveh do 12 let. Obtoženi so bili, da so hoteli reorganizirati komunistično stranko v Italiji. Pietro Chiaselli, vodja grupe, je dobil 12 let. Eden obtoženec je omedlel, ko je siljal obsojdo.

Pet rudarjev ubitih v Mehiki

Mexico City, 15. nov.—Razstrelba dinamita v srebrnem rudniku La Rica pri Pachuca je večerj ubila pet rudarjev.

Gangeški kralj Capone nasičuje brezposelne!

Vsak dan deli kavo, juho in pecivo 2000 do 3000 osebam. Živijo največji dobrotnik v Chicagu!

Chicago.—Zadnji petek je prišlo na dan, da Al Capone, kralj gangešev, butlegarjev in krakov vsake vrste, katerega očitajo, da ima na vesti celo vrsto umorov, izvršuje na tihem veliko delo usmiljenega Samaritana, s katerim nadkritjuje vse ostale formalne, legalne in priznane Samaritane v čikaškem mestu. Capone nasičuje brezposelne in brezdomovinske reveši! Medtem, ko se drugi mošje iz šene dobrih arekregajo, kako bi najbolje pomagali in pomagali, je Capone še pred dvema tednoma odprl kuhinjo in brezplačno jedilnico v hiši 935 So. State st. in deli kavo, juho in prigrižek trikrat dnevno 2000 do 3000 stromakom obeh spolov.

Dva čedno, oblečena moša vodita vso stvar in povedala sta reporterju, da Capone plačuje vse račune, ki znašajo tedensko \$2-100. Ampak, če časopisi to raznesejo in omenijo naslov prostora, bodo računali večji, ker pride več ljudi — sta pripomnila managerja. A nič za to, saj mister Capone itak namerava odpreti še dve drugi kuhinji za brezposelne v Chicagu! — sta pripomnila ponosno.

Caponejev doberdelni zavod servira dnevno zajtrk od pol osmih do pol devatih, kosilo ob pol dvanajstih in večerjo ob pol šestih. Vsak dan porabi 20 galon kave, 350 hlebov kruha, 100 funtov sladkorja. Dolga vrsta gostov stoji pred hišo, ko delijo jed. Zgodi se, da marsikateri odnese svojo mero, pa se strahoma vrne še enkrat, ker ni prvič dobil dovolj. Manager pa nič ne reče, ker je "dovolj za vse".

In Capone je napovedal, da na prihodnji zahvalni praznik dobi vsakdo puranovo pečenko!

Medtem poročajo listi, da je Capone v zadnjih treh letih imel \$30,000 dohodkov mesečno samo od svojih igralne v Cicaru ali milijon dolarjev v treh letih. Poročajo tudi, da je Capone pred kratkim predlagal čikaškim sodnikom, naj aklenajo s njim mir in mu prepuste proste roke na trgu piva v Chicagu, on pa jim garantira, da ne bo več nobenega gangeškega umora. Končno poročajo, da je Capone pred nekaj dnevi zagrozil vsem velikim družbam v Kaliforniji, ki pokiljajo "grape juice" (grosdovec) v Chicagu, da bo "neko ubiti", če ne umaknejo svojih prstov proč od čikaškega trga.

Well? Well — vi vsi dobri, krščanski ljudje, ki ei slutite nebesa z dobrimi telesnimi deli usmiljenja, kaj pravite na to?

Litvinovu zagrozili s smrtjo v Ženevi

London, 15. nov.—Po sklepu imperialske konference, ki je bila pravkar zaključena, bo Velika Britanija v bodoče znana kot zveza enakopravnih dominijonov. Anglija, ki je doslej igrala nekako vrhovno vlogo, bo odalej tudi dominijon s Škotsko in severno Irsko vred. Vprašanje centralnega priznane sodišča za vse dominijone je ostalo nerešeno. Pravitako je ostal nerešen ves ekonomski program imperialske konference. Dominijoni so pokazali, da se najprej zanimajo za svoja lastna ekonomska vprašanja in za druge dele imperija se ne brigajo.

Delavske demonstracije v Španiji; štrije ubiti

Madrid, 15. nov.—Včeraj so bile v središču Madrida velike delavske demonstracije, iz katerih se je izcimila bitka s policijo, ki je streljala na demonstrantne. Štirje so bili ubiti in okrog 50 ranjenih. Okrog 5000 delavcev je bilo v demonstracijah s klici "Viva revolucion!"

Anglija postane dominijon

London, 15. nov.—Po sklepu imperialske konference, ki je bila pravkar zaključena, bo Velika Britanija v bodoče znana kot zveza enakopravnih dominijonov. Anglija, ki je doslej igrala nekako vrhovno vlogo, bo odalej tudi dominijon s Škotsko in severno Irsko vred. Vprašanje centralnega priznane sodišča za vse dominijone je ostalo nerešeno. Pravitako je ostal nerešen ves ekonomski program imperialske konference. Dominijoni so pokazali, da se najprej zanimajo za svoja lastna ekonomska vprašanja in za druge dele imperija se ne brigajo.

Liga narodov mu je podvojila telesno strazo

Ženeva, 15. nov.—Sovjetskemu delegatu Maksimu Litvinovu, ki se mudi na seji pripravljalne komisije Lige narodov za razorožitveno konferenco, so večerj podvojili poljejsko strazo. Komisija je bila obveščena s anonimnim pismom, da se v Ženevi nahajajo ruski caristi, ki nameravajo ubiti Litvinova. Pismo je bilo v ruščini.

Komisija je večerj sprejela angleški predlog za metodo budgetarnega omejevanja vojnega materiala, kateremu Amerika nasprotuje. Francija, Čehoslovačija, Jugoslavija, Rumunija, Poljska, Belgija in Japonska so glasovale za ta predlog. Nemčija, Rusija in Italija so glasovale proti, točim so se Amerika, Švedska, Turčija, Venezuela, Bolgarija in Kitajska vzdržale glasovanja.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LISTINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZVEZE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year, Chicago and Europe \$1.50 per year, foreign countries \$3.00 per year.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year, Chicago and Europe \$1.50 per year, foreign countries \$3.00 per year.

Only copies for delivery—Subscriptions are not returned.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

Number 25, 1st Ave. N. E., Minneapolis, Minn.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Pismo iz Brazilije

Sao Paulo, Brazilija, meseca septembra. — V času, ko je drhtela duša človeka v žalosti in gnjevu radi bestialne fašistovske "justice", ki je umorila v Trstu štiri mlada življenja Slovencev, ostali dvajsetletniki pa podaljšala trpljenje za nedoločen čas s 150 let ječe, in ko so v Ljubljani, Zagrebu in drugih mestih prekmnil vse javne koncerte, kina, gledališča itd. kot znak protesta proti temu zločinu, je tukajšnji izbor društvo "Primorje" pripravilo zabavo s plesom do zore v splošno zgražanje resne javnosti tukajšnjih jugosl. priseljencev.

Omenjene zabave so se udeležili tudi "voditelji jugoslovanske kolonije", ki bi morali kot taki predlagati zabavo spreminiti v počastitev spomina nesrečnih žrtve, povedati ljudem kaj časa primirnega ter določiti del prišpkyov za žrtve fašizma, kar bi vsaj nekoliko odgovarjalo njihovi večinom frassam rodoljuba. Te zabave tudi niso obesili na veliki zvon kakor so to vedno delali. Mesto tega so čez par dni izdali proglas, v katerem se do slovnice čita kakor sledi:

"Ta nedolžna kri križe nebo, križe večnega nam načevanje... In gorje vam krivični sodniki in porje iz krivičnih sodnikov, ki si pila nedolžno kri, kajti jeza gospodova je bitu... Bitu je čas, ko boš trepetala v strahu in trepetu, bitu je čas razdejavanja in propadanja tvojih svetlih mest... Osveto Gospodovo vidim nad teboj, Vidim vstajati in vladati peti Gospodu, ker je volil nedolžna kri in posilil prokletstvo nad teboj večno mesto in tvojnimi krivičnimi sodniki."

Ti ubogi Jeremijavci ne vedo, da je bog poslal "duceja", ki z njegovim najboljšim zavesnikom "svetim očetom" rešuje Italijo. Po zadnjem ponesrečenem atentatu na duceja je bil papež prvi, ki je padel na kolena k pobožni molitvi, zahvaljujoč se Vsegamogočnemu, ker je v svoji neskončni previdnosti rešil Italijo grozne nesreče, ter obenem zaukazal njegovim tonzarjem maševati zahvalnice po vsej Italiji. Ob prišli zadnjih ducejevih šuntarskih govorov po raznih mestih Italije so bili škofje in druga duhovščina, ki so ga povsod spremljali in blagoslovljali, dočim so delavce zapirali.

Božje jeme se on nič ne boji, ker dela vas v sporazumu z božjim namestnikom ter tako vrši samo božjo voljo; ve tudi, da kjer se vlada po božji volji, se jeza božja navadno streša le na revno ljudstvo. Ko pa pride jeza "gospodova", ne bo poznala razlike med ducejem in papežem, ker njuna vsoda je nerazdružljiva.

V drugem tednu septembra so nekateri tukajšnji časopisi prinesli tole:

"Ob priliki prihoda inozemskih lepotic na postajo Tuz (S. Paulo) je vodstvo tukajšnje jugoslovanske kolonije na čelu s častnim jugoslov. konzulom g. Wenceslavom Paetom, predsednikom "Zadruge Jugoslovna v Braziliji" in "Jugoslov. narodnega doma" gg. Djordjem in Wikolom Kraljevičem in Frankom Černogajem, predsednikom društva "Primorje", organiziralo časten sprejem predstavnici svoje zemlje, a miss Jugoslavija ni mogla priti. Njej namenjene svetilke so podarili miss Franciji, miss Rumuniji in miss Bolgariji. Žal, da je tako lepa patriotka namera propadla."

Isti listi so do zadnjega dne objavljali imena vseh takovanih misses, ki se imele napraviti izlet iz Rio de Janeira v Sao Paulo. Od vseh misses, po številu 26, bilo jih je javljenih le 14, med katerimi pa imena miss Jugoslavije ni bilo mogoče izslediti. Ona je imela gotove vzočke, da je izostala od obiska Sao Paula. Bila je poučena od merodajne strani, da vsa imena gornjih vstanov izven "Primorja" in enako, da "naalovi" prej omenjenih osebnosti so samo stari "oksi", od katerih je ostal le britek spomin na nekdanje pobožne žele. Edini, ki ima pravico se ponakati s svojo saržo je predsednik "Primorja", čeprav le figurira to mesto in končno se ta je — Italijan. Radi teh in enakih razlogov je miss Jugoslavija rajše počakala v Rio de Janeiru vr-

nitve njenih družic, da so skupno odptovale v Evropo. Jugoslovanski priseljenci v S. Paulu so videli tu še vankovratne pajfadcne in večkrat se pride po ceni do zabave, ki v teh težkih časih dokaj razvedrilo vpliva na živce.

Bivši jugoslovanski generalni konzul v S. Paulu g. Nastas Ilie je rekel, da "ovo je jedna funjarska kolonija." Opazovalec.

Naša društva
Collinwood, Ohio. — Ne bom opisoval naših slabih delavskih razmer, v katerih živimo pod kapitalizmom, pač pa je moj namen opisati našo collinwoodsko društveno življenje. Se se spominjam, ko je Collinwood pred 20. leti začel s svojim društvenim delom. Naši pionirji so ustanovljali društva pod okriljem naše matere SNPJ in sicer s par člani, a danes so skoraj nekatera največja društva naše jednote. Društvo "Mir", moram priznati, je, ker danes šteje vsa ga članstva (ml. in odraslega oddelka) 975 članov in pričakuje se še nadaljnjih članov.

Začelo se je ustanavljati tudi kulturna društva. Napredovalo se je lepo, kljub temu, da se je tam pa tam poropotalo. Prijeli smo se tudi ideje ustanavljanja slovenskih domov, pri katerih smo imeli veliko nespornost, kljub temu danes obdaja doma stojita v ponos collinwoodski naselbini. Stojita, da lahko naša kulturna in podporni društva pokažejo svojemu narodu njih zmoglost in delovanje.

Ko sem pristopil k Miru l. 1916, je kmalu potem sledila ustanovitve pevkega oddelka tega dr., kateremu se moram zahvaliti za finančno pomoč, da je pevski odsek vztrajal in gmočno napredoval v pevskih močeh. Leto pozneje smo prišli pevci do ideje, da se spremeni ta pevski odsek v samostojno pevsko društvo, kateremu smo dali pozneje ime pevsko društvo "Soča", in društvo "Mir" nam je tudi enostavno dovolilo, četudi je imelo gmočne stroške. Po ustanovitvi samostojnega pevkega društva "Soča" smo imeli živahnejši in lepši napredek. Napravili smo mešan pevski zbor s številom pevcev in pevk približno 40.

Napredovali smo, da je bilo v veselje in ponos pevcem in našemu narodu v Collinwoodu. Žal, da leta pozneje smo prišli do nekakega nespornost, kljub temu danes obdaja doma stojita v ponos collinwoodski naselbini. Stojita, da lahko naša kulturna in podporni društva pokažejo svojemu narodu njih zmoglost in delovanje.

Vsaakega, katerega vesel slov. pesem in učenje, naj se zgiasi Slov. domu na Holmes ave. Vaje vsak četrtek ob 8. zvečer.

Louis Mirmolja.

Uspeh socialističnega dela

Milwaukee, Wis. — Prva izvolitev našega človeka v državno zbornico iz Milwaukeeja me je pripravila do tega, da tudi jaz napišem nekaj besed. Najprvo čestitam sam kot oseba in potem tudi kot predsednik Slovenskega doma v imenu direktorjev in delničarjev John Ermencau k njegovi izvolitvi. Mi vsi vemo, da je bila borba že več let, da bi spraviili enega našega človeka v državno postavodajo in letos se je nam vendar enkrat posrečilo doseči prvo stopnjo. Dragi prijatelji in prijateljice, če ne bi bili ovrgli pri teh volitvah vse stranske pomisleke in volili za našega človeka, tudi letos ne bi bili še ničesar dosegli.

Zato in arca apeliram na vse, da delujemo v bodoče za vse naše stvari v združenju in prijateljstvu. Le na ta način bomo dosegali napredek v vseh stvareh. Tudi glejmo, da bomo do prihodnjih volitev zopet postavili kakšnega kandidata in ga tudi izvolili. Da bomo vedno bolj zasto-

pasni v postavodajah. Delujemo strojno znanje. Jas vem, kakor tudi drugi, da en sam naš človek v postavodajah je malo bolj kot nič in da je težko enemu samemu kaj doseči. Apeliram pa na John Ermencau, da mu bo vedno pred očmi ubogo delovno ljudstvo in da deluje vedno po svojih močeh za njegove koristi, za zmanjšanje davkov in za rešitev izpod težkega kapitalističnega jarma.

Ker sem že pri planju, naj še omenim eno posebnost za našo naselbino. V imenu org. Slovenski dom apeliram na vse prijatelje in neprijatelje, da dajmo gledati, da bomo idejo za naš dom kmalu uresničili. Potem bomo lahko še več dobrih stvari napravili. Glavno je, da imamo enkrat svoje lastno shajališče za posameznike, podporna društva in razne klube. Pri tem ni treba drugega kot neomajano zaupanje v Slovenski dom. Z zaupanjem in ljubeznijo do svojega bližnjega bomo dosegli vse. Pomislimo na naše mladino ob vsaki priložnosti. Kakršen zgled jim bomo mi starejši dali, tako se bodo potem oni ravnali ko odrasleje.

Frank Lustik, predsednik.

iz metropole

Cleveland. — Na zadnji seji Naprednih Slovencev je bila prečrtana prošnja za finančno pomoč, katero je na društva razposlala "Balletova Zarija". (Da jo tako imenujem, je razlog ta, ker so mi rekli, da imajo vstopnice že "od Balletove Zarije", ko sem jih tudi jaz prodajala za koncert klubove Zarije). Po dolgem prepiru se je določilo, da se da \$10.

Prišla je tudi prošnja za cerkev fare Sv. Vida. Z namenom, ako se da danar za to, da razkolniška grupa lahko toži na sodniški soc. klub in njegovo Zarijo za ime in premoženje, sem stavila predlog, da se da tudi cerkvi \$50. To se pravi \$80 proč vredi, da bi marsikaj bolj prav prišli. Ker smo se rodili 50 let predgodaj, še potrebujemo cerkve, da nam ukazuje... Namesto da bi skup delali kot mali narod in drug drugemu pomagali, pa si polna pod noge mečemo.—M. Tancak.

Več življenja potrebujemo

Kraya, Pa. — Razen mene se neče nihče oglasti iz naše naselbine. Vlada tihota in praznota, daš smo v nji sami Slovenci, razen par, same stare korenine. Le nekaj nas je novih priseljencev. Pred leti je bila ta naselbina znana na splošno kot najnaprednejša v Canbria okraju, kar ni bilo pretirano. Danes le životarimo. Ni med nami nikakega navakrija, in ako se kaj poprakamo, tu di hitro poravnamo med seboj, kar je pravilno.

Zakaj ni med nami več živahnosti na prosvetnem in političnem polju? Odgovor je in ni težak. Prvo je, ker se je v rovih skozi celo letoje alabo delalo, in ako ni svetlih dolarjev, tudi ni veselja do ničesar. Drugo je, da je po skrahranju unije nastalo mrtvilo po vseh naselbinah in tudi naša ni izvzeta. Vendar človeku ta praznota preseda.

Imamo dom, ki odgovarja za vse prireditve. Zimska sezona je tu, pa nič življenja od nikoder. Zakaj ni naša mladina bolj skupna? Odgovor: Zato, ker ji starejši ne damo pobude, bo nam enkrat hvaležna. Tudi mi smo bili mladi, polni življenja, in ako je bila živahnost potrebna za nas, je gotovo potrebna tudi naši mladini!

Ali ne bi bilo lepo, ako bi se naša mladina shajala skupno, i-mela sestanke, na katerih bi se učila kaj je naloga delavca in kaj je potrebno, da si izboljšamo ek-sistenco ter se poleg tega skupno zabavala? Izkusnje nas uče, kam so nas razmere dovedle po gazu-sulu nekaj močne premogarske unije. Bred organizacije ni pravega življenja, ga ni bilo in ga ne bo. In ako smo padli, ali mo-ra biti s tem rečeno, da moram oblesati? To vprašanje se tiče nas kot mladine, oziroma nje še bolj, ker njena je prihodnost.

Ko je slavni rokoborec Dempsey padel preko ograje, ko ga je Fir-po zbil na tla, je vstal, se zakadil v svojo nasprotnika in ga pre-

magal. To je le primera, katere se bomo morali delavci, pred-vsem rudarji poslužiti, če neče-mo osramočeni oblesati. Sedaj smo toliko osramočeni, da mora sleherni pričeti misliti. Godrnja-nja posameznikov so brez pomena. Zato je naša dolžnost, da vzpostavljamo mladino, da bo zna-la preje razmišljati, drugega iz-hoda ni. To velja za vsakega delavca.

Volitve so za nami. Volilni listek je glavno orožje delavstva, v kolikor se ga poslužuje v svojem interesu. Za enkrat se ga še ne dosti v Ameriki, kar pa ne pomeni, da ne bo nikdar bolje. Nekateri smo imeli priliko slišati naše kandidata. Ravno tako tudi republi-kance in demokratje, ki se pred volitvami obmetavajo z blatom, po volitvah si pa stimejo roke, ker so tako lepo potegnili ljudstvo v obljubo za glazek šm-paa. Tega blufanja smo že navaje-ni. Vemo tudi, da mora tudi tega biti enkrat konec — ko ljud-stvo spozna, da nima od tega ničesar.

Na zahvalni dan bo praznova-lo obletnico tukajšnje društvo št. 70 SSPZ dvajsetletnico. 20 let je še lepa doba in upam, da se na ta dan zberemo skupaj delavci iz cele okolice. Igral bo Korelo-Korberjev orkester iz Johnstowna. Torej bo lepa prilika za plesanje-lje. Na Silvestrov večer bo pa pri-redilo zabavo naše izobraževalno društvo "Vihar".

Henrik Pečarič.

Peinajstletnica

Moon Run, Pa. — O delavskih razmerah ne bom poročal, ker so tako slabe kot drugod širom sveta. Na društvenem polju ni za-znamovati kakakega napredka. Se-veda je treba pomniti, ako so delavske razmere slabe, da tudi med članj in članicami ni posebnega življenja in zanimanja za nobeno ustanovo ali priredbo.

Dne 11. oktobra je društvo št. 88 SNPJ pripravilo vinako trga-tev, ki je bila jako slabo obika-na. Društvo šteje okrog 200 čla-nov in članic, ali veselice se je u-deležilo nezamno število. Kaj je temu vzrok si lahko vsak tolma-či.

Na zahvalni dan 27. novembra bo Slovensko podporno društvo obhajalo 15-letnico obstoja. Društvo se je zavzelo, da priredi v ta namen veliko slavnost, da pri-merno proslavi dan svojega roj-stva. Prireditveni odbor je pri-dno na delu. Uprizorjena bo igra "Namizjeni bolnik" v tveh dejan-jnih, ki je zanimiva vsakozki in se nam obeta dobrega užitka in razvedrila. Vbge so v rokah do-brih diletantov in jo režira brat Gorjup. Za prižrte bo odbor dobro skrbel in nam bo postregel z domačimi klobasami.

Kličem vsem društvom in po-sameznikom ob blizu in daleč, da se gotovo udeležijo te slavnosti, da se skupno nekoliko pozabavamo in pozabimo naše vsakdanje gor-je. Torej v Moon Run na zahvalni dan.—Jakob Škerl.

Kje so boljše kuharice?

Cleveland, Ohio. — Skrbno čit-am dopise iz raznih naselbin, a nikdo se ne pohvali z delom. Tu di tukaj se dela slabo, da človek komaj rine naprej svoje grenko življenje.

V Ameriki domovini sem zo-pet čitala dopis "Gorenjke". Ker je ona toliko čez Kraševce, se človek mora oglasti. Če ji soprog povsem ne ustreže, mi Kraševci gotovo nismo tega krivi. Tudi tega pe, če on kuha krompir čez vodo. Res, v svojem dopisu ga ona še poseka, da je smeha vred-no. Slišala sem, da je rekla, da me neznano drugega kuhat svojim možem kot kisle zelje. Vprašala bi jo, če je že naredila svo-jeno možu omako z neredjega re-pa? Yes, Kraševke znamo bolje kuhat svojim možem kakor pa Gorenjke. Našim možem tudi ni treba kuhat: se kar vsedejo k mizi.

Zdaj, ko se je pričela "jaga", bodo lovci zopet lahko kupili sr-no in na večerjo povabili najlep-še gorenjako dekle. Vprašam, ka-tera Angelca je bila tista, ki ji je mož prinesel en bušel saj v fronto sobo? Gotovo je bila Helena, ne pa Angelca.

Vseeno: Kraševci smo ljudje kot Gorenjci. Razlika je mogoče le ta, da Kraševci nismo čez Go-renjke. Mogoče imamo tudi več razuma. Človek je človeku podob-en pa naj bo Gorenjc. Dolenje ali Kraševc.—Dopisovalka.

Italijanski fašizem pred polomom

(Za Prosveto prevel F. N.)

(Opomba: Mnogo se je pisalo v zadnjih tednih o strahnih razmerah, ki vladajo v Italiji in o okrutnostih, s katerimi nastopa fašistična vlada proti svojim nasprotnikom. Da so vse te vesti resnične in da je položaj v Italiji mnogo slabši, kakor se mora presojati iz dotičnih vestí, pričča pač najbolj živo spodnji članek, povzet iz časopisa "Kansas City Star" iz pisanja časnikaškega poročevalca Georgesa Sedea, kateri je bil pred nekaj tedni izgnan iz Italije.)

Se pred par meseci so bili najpomembnejši italijanski politični izgnanci kot na primer Nitti, Lusso in Rossetti, zelo pesimistični glede izgleda na padec fašizma. Ni še tri mesece od tega, ko so izjavili: "Mi bomo umrli v Franciji. Nikdar več ne bomo videli naše ljubljene Italije."

Pred nekaj dnevi, ko sem jim naznanil, da se podam nazaj v Ameriko, so mi odgovorili z vabilom, naj obiščem njih domove v Rimu, Rappalu in Neaplu, vabili so me, naj jih obiščem enkrat prihodnje poletje.

"Mislim sem, da nimate upanja na vrnitev in da boste umrli v prognanstvu," sem jim odgovoril.

"Položaj se je popolnoma spremenil v Italiji," so mi odgovorili.

Da, položaj se je spremenil v Italiji... V taku anega leta, tako govorijo ne same odočni protifašisti, temveč tudi državnik nevtralnih držav, bankirji, kateri odklanjajo odočno, metati še nadalje "dober denar za slabim", vodilni evropski ekonomski veščaki, kateri vidijo polom v Italiji, polom, ki je neizogiben valed lopovskih mahinacij s finančari, kakor tudi vodilni žurnalisti, KATERI — IN EUROPE MAKE AS WELL AS REPORT POLITICS — vsi ti imajo eno priprčanje in to je, DA V ENEM LETU NE BO VEČ MUS-SOLINJEVEGA REŽIMA V ITALIJI.

Veliki liberalni voditelj, bivši ministerski predsednik Nitti, kateri še pred enim mesecem ni imel nikakega upanja za demokratično vlado v Italiji, kakor mi je rekel predno sem od-potoval v Ameriko, se bavi sedaj predvsem z načrti za svoje posredovanje v meščanski vojni in splošni zmedbi v prihodnjem letu. Padec fašizma ni sedaj več glavni problem — ker to je neprepredljivo — problem je prehod k demokratičnemu sistemu vlade brez prelivanja krvi in meddobe boljševizma.

Najvažnejši elementi, kateri bodo povzročili padec fašizma so:

Finančna kriza, povzročena valed razsipavanja denarja potom neogovernih in zločinskih elementov v vladi in vseh važnih uradih. Odklonitev posojil od strani bankirjev. Brezposelnost in občna nezadovoljnost. Organizacija revolucionarnih edinic v 34 važnejših mestih.

Odklonitev vsakega nadaljnega sodelovanja od strani "lastnikov fašizma", velekapitalistov v Milanu, Turinu, Genovi in drugod, kateri sedaj povečini financirajo protifašistična gibanja.

Mogoče je, da bo zgodovna zaznamovala neko gotovo jutro meseca julija tekočega leta, kot "začetno točko konca fašistične zgodovine." — Tistega pomembnega dne (o dogodku je svet zvedel šele sedaj) so pričeli padati izpod jasne-ga neba beli letaki, revolucionarne vsebine. Vsebovali so revolucionarni proglas za itali-janski narod, naznanjajoč, da se bliža za deželo konec tiranije. Ko sem dospel v New York sem še le zvedel, da ni ta novica nikdar pro-dria preko meja Italije, dasiravno je Milan veliko mesto, kjer je živel tiste dni stotine tra-ristov iz tujih dežel. Fašizem je na ta način dosegel pomembno zmago v tujih deželah — Mussolinijeva cenzura je triumfirala. To da v Italiji sami je teh 200.000 letakov povzročilo čudeže — bil je za začetek revolucije. —

Učinek tega je bil silen. Prvič v zgodovini se je revolucionarna stranka poslužila zrakoplova za napad na režim. "Bombe" so predstavljati zavoj revolucionarnih spisov in proglasov. Letalec Bassanacci, odvetnik, živél v Parizu se je naučil voditi letalo nalaké v ta namen. Na povratku, oziroma na svojem be-gu je bil ranjen in potem aretiran v Švic.

To "bombardiranje" je povzročilo v Mila-nu velike nemire. Medtem ko so se dvigala v zrak vladna letala, da ulovijo ali vsaj ubije-jo letalca revolucionarja, je fašistična milica razganjala razburjene množice, katere so se borile medseboj za letake; vsakdo si je hotel zagotoviti večje število za nadaljno razirjenje med ljudstvom po vsej deželi. V teh silnih nemirih je bilo veliko število oseb ranjenih, te-je pa so bile v kratkem času prenapolnjene. Mno-gomu dogodku so sledila običajna nasilja fašisti-čne milice: tisoče hiš je bilo preiskanih, sto-kotine oseb vrženih v ječo, toda vzlic temu kro-zijo ti letaki še sedaj po vsej Italiji... Sedaj se italijansko ljudstvo zaveda, da so na delu silne, tajne moči, katere delujejo neumorno za osvoboditev dežele in uničenje diktatorstva.

Pet različnih proklamacij z blatom mila-nskih cest je bilo utihotapljenih do mene v Pa-riž; utihotapljene so bile v ročnem kovčgu meni prijaznega in Mussoliniju sovražnega di-plomata. Vsebinsa enega izmed teh letakov se glasi:

Fašizem vodi Italijo v pogin. Banke in industrije se nahajajo v strahni krizi: 800.000 brezposelnih. 14.000 bankerotov na leto. 2.000.000 v protastiranih notah. (Daje prihodnja.)

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosvete v Jugoslaviji.)

ODKRITJE PREMGOVNE ZILJE PRI SKOPLJICI

Ljubljana, 30. okt. 1930. Te dni so operaki delavci v bližini Skopljice pri kopanju ilovnice našli na dva metra široko plast premoga. Ta žila je go-

ni literaturi, saj nastopa v Gogoljevi Zenitovi snubci, ki se piše Jajčnik, ampak je trdovratno hotela pobegniti norčevanju ljudi...

Nezgodna dimnikarja. — Nena- vada nesreča se je pripetila 19. letnemu dimnikarskemu pomočniku Andreju Rihterju, ki je do- poldan krog desetih prišel v hišo trgovca Preloga v Gosposki uli-

Dr. Živko Topalović prodaval v Ljubljani

Predsedničinj je bil sklican v dvorani Delavske zbornice javen strokovni šoh, ki ga je sklicala strokovna komisija. Nanj je po-

Drobne vesti

Vlomilec Štangel v bolnici. — Poročali smo o tem, kako so o- rotniki iz Nevege mesta v Gotni vasi obkolili kozolec posestnika Štanga...

Večvele: Prvi pogreb, pri katerem ne moli Misere. Odvetnik: Največji proces v življenju je izgubil. Koroječ: Vsi živi so popustili.

Amerika in Francija

Mnogo francoskih pisateljev poseba Ameriko in vsak jo hoče vnovič odkriti. Slastne vtise je od onod nedavno prinesel Andre Maurois.

gal krilce svoje sestriče, ki se je seveda vnelo in je bila nenadoma Lojzka vsa v plamenih. Joško se je seveda prestrašil ter je zbe-

Kaj pomeni smrt za nekatere poklice

Duhovnik: Prvi pogreb, pri katerem ne moli Misere. Odvetnik: Največji proces v življenju je izgubil. Koroječ: Vsi živi so popustili.

Amerika in Francija

Mnogo francoskih pisateljev poseba Ameriko in vsak jo hoče vnovič odkriti. Slastne vtise je od onod nedavno prinesel Andre Maurois.

Nastanek kulturnih rastlin

Odkritja profesorja Vavilova glede izvora ovsa so zanimiva. Naš pitomi oves sestavljajo štiri glavne skupine v vseh mogočih in-

V posameznih krajih sveta, v Abesiniji, v Bolivariji, na Kavkazu, v pokrajinah ob Volgi in Kani in Španiji, kjer so se ohranili mali otoki posevov dvovrstne pšenice, nahajamo ogromno šte-

Materinska ljubezen

Temna rdečica je obliha Dora. Intergnila je roko proti njej in on je prijel to drobno ročico in jo iskreno poljublil.

Državna posredovalnica za delo v New Yorku

New York.—Industrijska komisarka Frances Perkins nazna- nja otvoritev nove državne po-

Brezposelni delavci kot talovi v zaporu

Dva brezposelna očeta, ki sta kradla za otroke, čakata na o- bravnavo. Chicago. — Dva očeta, ki sta še dolgo brez dela in brez sred-

NOVA ORGANIZACIJA PROTI RADIKALCEM

Ustanovil jo je bivši klanovec, ki je bil izključen iz organizacije. New York.—(PP)—Poveljnik William Joseph Simmons, bivši ustanovitelj in voditelj Kukluka-

AGENTJE PRODAJAJO DELAVSKE DOMOVE

Nekateri, ki so kupili hiše pred par leti, bodo izgubili vse. Detroit, Mich. — (FP) — Industrijska depresija in brezposelnost sta varok, da trgovci s semljici prevzamejo vsak mesec več kot tisoč delavskih hiš.

Avtna družba pričeta s obratom

Tarrytown, N. Y. — Chevrolet Motor Co. je posvala petsto delavcev, naj se vrnejo na delo. Ta družba je pred tremi meseci u-

lovanje. Če odštejemo v Perziji, Afganistanu in Buhari nepodne pustinjne in na vodi revne gorske predele, nerodovito skalovje ter predel večnega snega in izraču-

Pri razmišljanju o sibelkah kulturnih rastlin zadenemo neboti na problem nastanka poljedel-

Državna posredovalnica za delo v New Yorku

New York.—Industrijska komisarka Frances Perkins nazna- nja otvoritev nove državne po-

Avtna družba pričeta s obratom

Tarrytown, N. Y. — Chevrolet Motor Co. je posvala petsto delavcev, naj se vrnejo na delo. Ta družba je pred tremi meseci u-

Ivan Jonez:

KRUHA BI MU DALI!

(Povest, ki je bila nagrajena v literarnem kontestu Prosveta.)

Kako sem živel? Slabo. Sem pa tja sem opravil kako teško delo ter zaslužil za skromno kosilce, večkrat pa tudi suhega kruha ni bilo po dva do tri dni. Spal sem po praznih šupah ali kletah v predmestju, pa še tam nam niso dali miru; policija ima namreč posebno veselje se preganjanjem in šikaniranjem brezposelnih revežev, kar ji ni toliko zameriti, saj je plačan šuvaj kapitalističnega družabnega reda. Ampak jaz sem policijo vseeno zasovražil.

Tako je šlo par mesecev. Dela še vedno nisem mogel dobiti. Bil sem bog, raztrgan in ves sestradan. Mesto sicer mgolli raznih dobrodelnih društev in ustanov, prirejajo se razne prireditve v korist revežev, ampak to je samo oglašanje nečesa, kar ne obstoja, namreč usmiljenja v srcih tistih iz vrst takozvanih boljših slojev, ki se prestri kruha na ta način norčujejo iz bede in siromaštva, ki ga nočejo videti, še manj pa odpraviti. Enkrat sem se lačen ponizal do teh ljudi in kaj sem dobil? Ali so mi pomagali? Kaj še. Povedali so mi, da sem mlad in močan, da lahko delam ter si z delom zaslužim svoj kruh; da je sramota za takega mladega fanta beračiti. To sem si vzel k srcu in nisem nikdar več beračil. Ko je sila priklopila do vrhunca, sem posegel po tujem blagu — ni mi preostajalo drugega kot krasti ali pa poginiti in jaz še nisem hotel umreti! — a ker sem bil preveč neroden in neoprezen, so me kmalu dobili v roke ter me vrgli v zapor. Dobil sem tri leta ječe.

K sodni razpravi je prišla tudi Ančka. Vsa obhokana je bila. "Reci, da ni res, da si — tat," me je prosila.

Bolelo me je, ampak lagati ji nisem mogel. "Ančka, lačen sem bil, glad me je pognal na krivo pot . . ."

"Torej si res — tat?"

Njen glas je postal ledeno mrzel in soize v njenih očeh so se posušile. Jaz pa sem molčal.

Dekle se je nato počasi obrnila in brez besede je zapustila sodno dvorano.

Sirota me je sodila prav tako kakor so me sodili drugi: kradel si — kaj je povzročilo tvoj padec, nas ne briga — mi vemo, da si posegel po tujem blagu, torej si tat, človeški družbi škodljiva zverina, in to nam zadostuje, da ti pritanimo na čelo pečat sramote, da te za vedno izobčimo iz naše družbe. Ampak nji nisem zameril krivice, ki mi jo je prizadejala s svojo krivično sodbo, zameril pa sem ti hinavski družbi, ki sama vzgaja zločince, potem pa hinavsko zavija oči proti nebu, češ, bog ve, da mu nismo mogli pomagati izpriječnu, čeprav bi mu bili radi.

Tri leta v kaznilnici, v peklu, v katerem bi se angel izpremenil v hudica, katero po vsej pravici imenujemo visoko šolo za vzgojo zločincev; saj notri srečaš profesionalne zločince, ki so vedno pripravljene poučevati neuče novince v raznih panogah zločinske obrti ter jih bodriti, da bi ne klonili pod težo kazni za prvi prestop ali zločin. Tri leta v tem peklu, zato, ker sem si sam vzel kruh, ki mi ga drugi niso hoteli dati, zato ker nisem maral poginiti od lakote! . . .

Ko so se zaprla za menoj vrata kaznilnice, v katero so me poslali samo zato, ker sem menil, da imam pravico do življenja, ker sem hotel živeti, mi je stisnila srce strašna tesnoba in mračen brezup je napolnil vso mojo notranjost.

Tri leta . . . Kdaj bodo minula? Ali bom mogel vzdržati tako dolgo časa med temi pustimi, hladnimi zidovi, kjer je prostost beseda tako velikega pomena, dasi je prostost sama v teh prostorih nekaj popolnoma tujeja? Ali bi

ne bilo bolje končati si življenje kot pa umirati od hrepenenja po prostosti v ječi?

Tako sem se povpraševal prve tedne mojega bivanja v kaznilnici.

Umreti? Mlad sem bil še in mladosti se hoče življenja, ne smrti. Tudi meni se je hotelo še življenja. Tri leta, to je res dolga doba za kaznjence, sem menil, ampak počasi bude še minila in potem bom zopet prost in začel bom novo življenje.

Tri leta so minila. Vrata kaznilnice so se mi odprla in jaz sem se vrnil nazaj v svet, trdno odločen, da nikoli več ne prestopim praga kaznilnice, pa naj se že zgodi karkoli bilo.

Kako me je družba sprejela? Kakor vsakega odpuščenega kaznjence: s prezirom in zaničevanjem. Tista družba, ki se tako rada bah, da je vedno pripravljena pomagati onim nesrečnejšem, ki jih je železna sila razmer pogrnala na krivo pot, pa bi se radi vrnili nazaj, se poboljšali, tista družba meni ni hotela pomagati, temveč me je celo ovirala v izvrševanju mojih dobrih sklepov. Hotel sem s poštenim delom zaslužiti si svoj vsakdanji kruh — niso mi ga dali. Iskal sem človeka, kateri bi v meni ne videl zaničevanega izobčenca, katerega se je treba izogibati kot staklega psa, človeka, kateri bi mi hotel nuditi moralno oporo, ki mi je bila potrebna ravnotako kot kruh — nisem ga našel. Tudi Ančka mi je s prezirom v očeh obrnila hrbet.

"Ne maraj imeti opravka s tatom," mi je zabrusila v obraz. Ona je seveda imela že drugega fanta in mene je že davno izbrisala iz svojega srca . . .

Minilo je par tednov. Jaz si nisem našel ne dela ne jela. Glad in obup sta pristopila k meni ter mi jela šepetati v uho: prvi, naj si poiščem kruh tam, kjer ga je zadosti, to je posesem po tuji lastnini, drugi pa, naj si sam končam do grenkobe in trpljenja polno življenje.

Neke temne, deževne noči sem stal na mostu, čez leno se valelo reko ter strmel v temno, motno se lesketajoče vodovje, ki me je zapeljivo vabilo v svoj objem. Zdelo se mi je, da valovi šepetajo: "Planj v nas in mi te bomo povedli v carstvo smrti, kjer ni trpljenja, kjer ne poznajo sovraštva, prezira, hinavštine in krivice, kjer so vsi enaki, kjer vlada večni mir in pokoj."

Za sem akoro podlegel aladki izkušnjavi, tedaj pa se oglašilo v meni življenje: "Tako mlad si še, a že tiščiš v smrt. O, ti bedak! Ali ne veš, da še nisi zrel za smrt? Mlad si še — ne obupaj. Živi, saj živeti je navsezadnje vseeno lepo in kdo ve, če nima življenje tudi take kaj dobrega in lepega. Glavo kvilku in ne podaj se obupu."

Slušal sem klic življenja ter zavrgel misel na samomor.

Iste noči sem se slučajno sestal z nekim mojim znancom iz kaznilnice, ki je odušil svojo kazen par mesec pred menoj. Imenoval ga bom na kratko Janeza. Janezu je bilo tedaj okrog pet in trideset let in do takrat je odsedel v raznih ječah štiri kazni, vsega skupaj sedem let — vse zaradi tatvin in vlomov. Torej ga lahko imenujem nepoboljšljivega zločince, ki si je služil svoj kruh na neposten način, s tatvino in vlomi. Kam me je pripeljalo srečanje s takim človekom in v takem času — v času, ko sem bil brez dela in lačen — ni težko uganiti. Drugače ni moglo biti v danih okoliščinah.

Janez se je baš tedaj pripravil na vlom v neko trgovino, kjer je pred danimi leti bil zaposlen in potreboval je pri tem delu pogramnega pomočnika. Tega je našel v meni.

(Dalje prihodajš.)

akceptirati "kruho resnico" in si priznati, kdo da smo in kaj smo.

Mnogi smešno-lepi spomini so vstajali pred menoj, ko sem gledal v sliki Monne Lise Gioconde. Gledal sem nje lepoto in globino brez literarne in sentimentalne navlake.

Videl sem tip in višino renesančnega portreta.

Ako bi moral izbrati izmed vseh le 3 renesančne slike, bi bila med njimi Monna Lisa.

Res je, da je koncepcija nekoliko literarna (pejsaš), vendar ne razumem, zakaj se baš na tej sliki toliko pretirava in podarjajo literarne a ne likovne vrednote.

Renesančno slikarstvo je resda polno literarnih pritisklin, a zakaj tolmaiti likovno umetnost literarno, in še sentimentalno povzru, ne vem.

Neke sorte ljudje imajo slabo navado, da najpreprostejši stvari zavijajo v mistične megle. Zdi se, da je strah pred jasnostjo znak propadanja.

Baš sliki portreta Gioconde je nametano toliko konfučnih nesmiselnosti, da jo je težko videti z nestrastimi očmi.

Zavest repesanečne dobe nam je jasna. Zakaj bi tedaj ne mogli doumeti Monno Lise, ki je njen veliki otrok?

Evropski indijanci

Najdba ponesrečene Andreeve odprave je obrnila pozornost ljudi spet enkrat na polarno pokrajino naše zemlje in na življenje njihovih redkega prebivalstva. V naslednjem podajamo poročilo klanega potovalca po teh samotnih, mrazih deželah, Otona Romanija, ki bo utegnilo vzbuditi najširše zanimanje:

Moje dolgo bivanje na Švedskem je izpopolnilo moje jezikovno znanje tako, da so me ljudje čestokrat smatrali za Šveda. Ko so mi nekega dne povedali, da je v bližini nekakega kraja prava laponska "koča", se nisem mogel vzdržati. Sicer nisem našel nobenega spremljevalca, a vendarje sem se odpravil dobre volje v spremstvu svojega zvestega psa Harrasa. Po dolgem, dolgem potovanju sem zapazil končno prav umetno postavljeno ograjo okoli laponske koče. Od daleč sem že zavpil, naj bi privzal psi, in sem se zelo začudil, ko sem našel v kočli kot edinega stanovnika staro mamko z njenim sinom. Ženska je govorila mešanico švedščine in laponske, kar je sicer otežkočalo pogovor, a z dobro voljo in potrpežljivostjo sva se končno le dobro sporazumela. Po uradniem pozdravu me je dostojanstveno povabila, naj sedem na prostor iz svežih smrekovih vej. Sredi kotora je gorel na ognjiku ogenj. Dim je uhaljal skozi odprtino zgoraj in nas je le malo motil. Ženica je imela vse, kar je potrebovala, v svoji neposredni bližini. Komaj da se je obrnila in že je zajela iz vreče pest kavnih zrn in ponovo, v kateri je rna sprajžila. Obešla je kotel s vodo nad ogenj, zmlela kavo, jo skuhala v železni trincni ponvi, oplaknila čaše v segreti vodi in nam nalila rjave pijače. Vse to se je zgodilo mirno in z nekakšnim dostojanstvom, ki me je presenečalo. Ona sama si ni nalila. Nje prav lepi dečko je naju le gledal in mi spregovoril več časniti besede. Ni bilo lahko, pridobiti si zaupanje moje gostiteljice, in še težje jo je bilo spraviti do zgovornosti. Zdelo se mi je, kakor da govori iz teh dveh ljudi tišina široke laponske dežele. Nekako v zadregi sem si ogledoval lepe koše severnega jelena, na katerih sta spala mati in sin, čudno orodje, omare, obleke in vse, kar je še bilo v temnem prostoru pod šotornino za ležiščem.

Gospodinja, nekoč zelo bogata, je pripovedovala, da ji je vrančni prisad uničil čredo severnih jelenov in s tem tudi blagostanje. Že dve leti stanuje tu s svojim sinom, mož pa jo obiskuje le ob prilikah v poletju. Edino spremembo v njenem življenju ji daje obisk cerkve, v katero pozivajo ljudi na naslednji način: možak stopi na streho cerkve, maha s rokami na vse strani neba in kliče: "Pridite sem, pridite sem, pridite!"

Končno se ji je beseda razve-

zala, pa sem ji izvabil še naslednjo pravljico:

Ljubi Bog je nekoč nabral celo množino žulek in črvičev v svojo vrečo, ki jo je dal stari ženi z naročilom, naj jo vrže v reko. Ta se seveda ni mogla premagati, da ne bi pogledala v vrečo, kaj je v njej. A ko jo je odprla, so zleteli vsi komarji iz nje in jih ni bilo mogoče uloviti. Od tedaj mrgoli vsa Laponska od komarjev. — Po tej pravljici je postala še bolj zgovorna in mi je povedala še marsikaj o čarovništvu, ki je svoj čas na Laponskem zelo cvetelo. Nekateri čarovniki se kakor mačke vedejo bolje v temni noči nego za dne. Čarovnije so uganjali s pomočjo svojih čarovniških bobnov, ki se imenujejo po laponsko "kvodije". Na sunaj je takšen boben skoraj sliččen navadnim bobnom. Trup mu je namreč iz lesa, ki je zgoraj in spodaj prevlečen s kožo. Zgoraj je koža je poslikana s vsakovrstnimi liki, s solncem, mesecem, zvezdami, pticami, zvermi, kačami in medvedi. Na nekaterih je videti Kristus s apostoli. Če hoče čarovnik nekaj zvedeti ali prerokovati, položi čarovni prstan na boben in sicer na solnce. Nato vsame neko orodje, ki je napravljeno iz rogova severnega jelena, in sedel po laponski navadi na zemlji, prične z njim biti po bobnu, dokler ne skoči prstan na podobo, kjer ga hoče imeti. Čim se je to zgodilo, se onestvi in obleči kakor mrtev. Med njegovo omedlevico morajo navzoči peti in pozivati kakor umrlega čarovnika, naj vedešuje. Ko se prebudi, pove, kaj je videl in kakšna sreča ali nesreča bo zadela vprašujočega. Čim bližje solncu je obleča prstan, tem večjo srečo napoveduje. Čarovniki so nadalje vedeževali s pomočjo treh vozlov na visočem jermenu. Če so razvezali prvega, je baže zapihal veter. Pri razvezanju drugega je postal veter močnejši a pri tretjem se je dvignil silovit vihar. Čarovniki lahko usmrtili s svojimi čarovnijami ljudi, tudi če so zelo oddaljeni. Pri tem jim rabijo koga iz svince, ki jih zalutajo proti ljudem v daljavi, katere hočejo uničiti. Tako mi je povedala vsaj stara Laponka, ko sem sedel v njenem šotoru ob ognju in skodelici dobre kave.

SLOVENSKA NARODNA POEDNA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za koristi, ter potrebuje agitacije svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih podobnih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podobnih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

Sloan's Liniment

Otročji kašelj
Bi se moralo izogniti grobnemu kašlju? Ustavite otročji kašelj z SLOAN'S COUGH BALM.

NAZNAVILLO

Društvenim tajnikom in tajnicam se tem potem naznavilo, da morajo naznavati vse upravniške nazive članov in članic, nazive novih članov, ter imena in nazive odstopilcev, izstopilcev in izstopilnic članov upravnitve Prosveta, da se lahko lažje vadi listnik za pošiljanje lista Prosveta. Imena in nazive, katere pošiljate glavnemu tajniku, ostanejo tam v arhivu in jih upravništvo ne dobi. Torej je zelo važno, da vsake pošiljate na malek zale pripravljeno listinah vse nazive upravniške Prosvete poslobo. Pri vsaki spremembi naziva naj se vsake omeni stari in novi naziv. Upravništvo ukinje spet, da društveni tajniki in tajnice to upoštevajo. Philip Godina, upravnik.

NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Članovi listu (sostri) S. N. P. Jednote!

Po sklopu 6. redne konvencije se sodaj lahko naroči na list Prosveta in pridobite eden, dva ali tri štisa in ene družine in to omogoča našemu članstvu. List Prosveta stane za vse članke na štisa ali družine \$0.50 in ene letne naročnine. Kar pa štisa in družine pridobijo pri članstvu \$1.50 za tedni se jim to pridruže in naročnina. Mi pridobimo omaga, dva ali tri štisa in ene družine in eni naročnini. Torej sodaj si vrnite, roži, da je list Prosveta drag za štisa S. N. P. J. List Prosveta je vada listina in gotovo je silove v vsaki družini, neke, ki bi rad listu list vsak dan. Torej sodaj listu pridite, da se tudi vi naročite na članstvo Prosveta. Cena lista Prosveta je: Za štisa, driva in Kanada \$0.50 Za Člove in Chicago je . . . \$1.50

1 tednik in . . . 4.00 1 tednik in . . . 1.50

2 tednika in . . . 2.00 2 tednika in . . . 1.50

3 tednika in . . . 2.40 3 tednika in . . . 1.50

Imate listu sprednji list, pridite potrebno vrsto denarja ali New Order v plačilo in si naročite Prosveta, list, ki je vada listina.

Polnomočno:—Veselj kakor hitro kateri teh članov vrneha biti član S.N.P.J. ali če se preseli doš družine in do sahtoval sam svoj list tednik, bo moral štiti član in doš družine, ki je tako skupno naročena na članstvo Prosveta, to tako naznavati upravništvo lista, in obenem doplačati doš vrsto lista Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo sniti datum na to vrsto naročnika.

Prosveta, S.N.P.J., 2657 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Pridite pošiljanj naročnino za Prosveta vrsto \$. . .

Ime . . . Čl. družina \$. . .

Nazov . . . Družina . . .

Mesto . . . Družina . . .

Nov naročnik . . . Star naročnik . . .

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednjih članov moji družini:

Ime . . . Čl. družina \$. . .

Ime . . . Čl. družina \$. . .

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene smerne, unjako delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawdale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST MENA POJASNILA

Peen:

Monna Lisa Gioconda

Pred 500 leti je naslikal mojster Leonardo da Vinci podoba Monne Lise.

In tedanjji kroničar Vasari je začel pisati prvo poglavje romana o tej podobi. Drugi so nadaljevali in roman še danes ni končan.

Menda ni platna na svetu, o koki katerega bi bila nagromadna tako ogromna literatura. "Zagonetni nasmeji Gioconde" je postal pregovor a govortiti o tej sliki je že skoraj — banalno.

Videti Giocondo je težko . . . saj je njen častni, za zastori opredeljeni prostor vedno poln: to je louverška kapelica in rendezvous najbolj pisane, več ali manj antiplatne publike.

Tu se na dolgi in utrudljivi četnji po dvoranh in hodnikih zaustavi turist z Albiona in suvereno konstatira z vodičem v roki: Excellent! (Anglič ne gleda slik, on prebira odgovarjajoči tekst v Baedekerju.)

Tu se zbere grupa licejk iz province okoli svojega profesorja, ki jim razloži celo zgodbo od početka pa vse do zadnje pravde, ali je slika original ali ne ter

s poudarkom pristavi, da on misli, da je.

Tu postavljajo svoja stojala slikarji-kopisti in se tedne in tedne znove v naporu, da pogodijo oni usodepolni milimeter ob ustih, ki je odločilen za slavni "nerazumljivi nasmeji".

Tu se drenjajo neke Nordijke z nanosniki, šepetajo in blede v fingiranem zavzetju, pa kot ketirajo z Črnel in Anomiti.

Nisem se potrudil, da se prerijem akos take in podobne figure, se zagledam v Giocondo, pa da mi zastane srce, kakor oni Nemki, ki sem jo srečal nekoč v tej bližini, kako stiska roke na praf in naslonjena na svojega debelega spremljevalca razburjena v ekstazi šepete: also . . . jetat . . .

Udomačil sem se še po vseh louverških kotih, molčal z axtjatskimi akulpturami, pogovarjal se z Rubensovimi debeluškami, a slavne Gioconde z nerazumljivim nasmeškom še nisem upoznal.

Nekega dopoldneva pa, ko se je bočilo selmskim Babilonom o no prostorno-megličasto nebo, o katerem govori baš taisti Leonardo, da s svojo presejano svetlobo povzdiguje do nezastilane lepote draž človeških, posebno ženskih obrazov, sem taval po

quai-u Seine in sem ušesno-naveličan "velemestnega ritma" krunil v Louvre.

Prostor pred Giocondo je bil — začudo — povsem prazen.

Naslonil sem se na ograjo. Zagledal sem se v sliki pred seboj.

In z žalostjo v srčni mišici sem ugotovil, da mi ista ne bije hitreje, da ne medim v nezavednosti, da mi ni iz ust ne zdrkne nikak spontani: Excellent!

Spomnil sem se na oni smešno-žalostni čas, ko sem v čudni razburjenosti preločal tri dni z "Vatajajočimi bogovi" Merezkovskega v roki in na oni železni postelji doli v metropoli savaške banovine in čuvstvujoč z žalostno zgodbo slikarja in gospe Gioconde pozabljaj na čas ter neznanosti mišje.

Spomnil sem se naših preprirov o žadni zadevi, kdo da je večni, Leonardo ali Michelangelo in na temeljit odgovor našega tovariša: M. je močnejši, L. pa večji!

Spomnil sem se onega našega plavanja po nekih metafizičnih raztopinah in pretirano boleston-akrbrnega ogibanja "umazanevga materializma naše dobe."

Spomnil sem se svoje glodačoče slutnje, da mora lepa laž pasti in da moramo neisbežno